

Spoštovani rojaki, drage rojakinje!

Prihajam iz krajev, ki jih v svojih pesmih opeva pesnik Severin Šali, iz vasi v kateri je moj ded, nekajletni župan predvojne občine Trebnje, umno kmetoval in o tem nenehno poučeval tudi svojo veliko družino pri kateri sem odraščala. Vas Lukovek ima na vzhodni strani krasen pogled na gozdove Kraljevca in za njimi Blatnega klanca kjer, kot bi dejal Janez Černač, drevesa potujejo po svojih naravnih poteh in zakonih že tisočletja, deset tisočletja, da se ubranijo nenaravnim omejitvam človeka, katerega varujejo, mu zagotavljajo možnosti za preživetje in tkejo vezi med vsem živim. Hoste navdihujejo ljudi, ki so o njih spletli bajke, povesti in zgodbe in, tam za Blatnim klancem, jih Anica Zidar spretno posodablja. Z njimi opozarja današnji svet, da je človek rojen za srečo in ne pogoltnost, ki uničuje njeno starico z Belo golobico in da moramo otrokom zagotoviti pravo, srečno otroštvo, da ne bodo, kot njena Simona, drseli v temne tolmune. Generacije teh krajev že stoletja živijo v ustvarjalni simbiozi, danes znani kot srebrna ekonomija, ki jo neguje in spodbuja tako v državi kot v Evropski uniji tudi današnji slavljenec dr. Božidar Voljč. In ne nazadnje, tudi območje Temenice in Mirne je vedno imelo in ima pravičnike, ki jih v imenu Jad Vašema išče naša otroška kolegica in tudi današnja slavljenska Mirjana Stainer.

V Trebnjem so se vedno dogajale za občane in družbo pomembne stvari. Marsikaj o naših sanjah, prizadevanjih in dejanjih povedo že zabeleženi v Rastoči knjigi. Nimam v mislih samo materialnih dobrin, bolj kot to je bila za nas pomembna vzgoja in izobraževanje, ohranjanje trajnih vrednot, bogatenje dediščine, zlasti kulturne, modro ravnanje in pripadnost narodu. Na teh temeljih se je rodil upor,

uveljavljala ljudska oblast ter solidarnost, nastale prve gospodarske družbe, nove šole, organiziranost civilne družbe in še mnogo drugega kar je dalo krila mladim, tudi meni, da smo razvijali ustvarjalnost, postajali pogumni in v prihodnost zazrti ljudje. Tu v Trebnjem pridobljene vrednote nam še vedno uravnavajo življenje in delo, negovali smo jih in dograjevali ter po svojih dejanjih ostali ustvarjalni potomci tam, kjer smo delali. Naj Trebnje vedno ohranja in bogati to pozitivno, ustvarjalno vzdušje ob Temenici in Mirni in naj si maksimalno prizadeva, da bi ga ohranjala tudi domovina.

Bila sem prva univerzitetna diplomirana ekonomistka v Krki tovarni zdravil in polovico svojih delovnih let sodelovala pri vseh pomembnejših odločitvah v njenem razvoju. Vsak dan, kaj dan, vsako uro smo skupaj nekaj dobrega naredili. Postavljali smo si visoke cilje, marsikdo se nam je smejal, toda mi smo grebli, greblji toliko časa, da smo te visoke cilje presegali. Spoštovali smo zakonitosti stroke, razvijati industrijsko miselnost in nastajanje informacijske družbe. Pozneje sem sama postala vodja dokaj pomembne institucije v državi in soupravljala s premoženjem javnega dobra. Bilo je naporno vendar prijetno in uspešno. Spodbujala nas je zavest, da ustvarjamo bogato kulturo naroda, ki ima svoj jezik in svoje velikane v kulturnem ustvarjanju sveta kot so bili primadona Vilma Bukovec, igralka Iva Zupančič, pesnik Pavel Golia, ustvarjalci Naive, glasbeniki in drugi.

Kje smo pustila sled? Mnogo ljudi tudi iz tega konca, je in še vedno dobro zasluži v Krki in ima primerna sredstva za varno starost. Večina si je zgradila dom, ustvarjala bogato kulturo, se brezplačno šolala. Veliko se je vlagalo v raziskave in razvoj dejavnosti skupnega dobra. V času naše generacije se je rodil

srednji sloj prebivalstva, ki je še vedno soliden potrošnik. Naše sledi so prepoznavne tudi v kulturi, ki smo jo ob delu doživljali in ustvarjali. Od kar pomnim sem živela s knjigami, glasbo, gledališčem, zgodovino in vsem tistim v kulturi kar je pomembno za duhovni razvoj vsakega človeka še posebna pa ljudi, ki so jim zaupana pooblastila za odločanje. Dobro opravljati svoj poklic pomeni predvsem delati dobro za večino. V svojih številnih objavljenih prispevkih in v knjigah sem to zagovarjala, utemeljevala in dokazovala s primeri v praksi. Moje delo je bilo predvsem iskanje optimalnosti med mnogimi možnimi odločitvami, da se z vsako odločitvijo ohranja in krepi ravnovesje med duhovnim in materialnim razvojem. V tem kontekstu je bila cenjena tudi moja povezovalna vloga med ekonomisti Dolenjske in Bele krajine.

Naj ob koncu pomislim še na najpomembnejše za ljudi ob Temenici in Mirni, to je kakšno prihodnost si želijo in kako jo nameravajo uresničevati. Debate nakazujejo vizijo, da bosta dolini tudi v prihodnje koristili svoje prednosti zlasti v industrijskem in obrtnem podjetništvu ter v večji meri kot do sedaj izrabljali priložnosti turizma. Starodavni Lotobikum, Zijalo, trebanjski koš, nadarjeni glasbeniki, Zaplaz, Lanšprež, Mirenski grad, Gradišče, spomeniki novejše zgodovine in še mnogo druge dediščine čakajo arheologe, turistične managerje, ljudi z novimi idejami, graditelje in finančnike. Kako boste razvijali Naivo in kaj si od nje lahko obetate? Angleži, Ljubljančani in verjetno še kdo čakajo na nove zazidalne parcele ob vodah, po vinogradih, na obrobju gozdov. Cene zazidalnih zemljišč naraščajo, potrebna bo dodatna infrastruktura, spodbudila bo lokalno gradbeništvo. Trg potrebuje zdravstvene in oskrbovalne sodobne zmogljivosti, zametke te dejavnosti že imate. Kje bo prebivala armada mladih mednarodnih strokovnjakov, ki bodo uresničevali

zamisli, brskali po arheoloških najdiščih, bančnih trezorjih in turističnih agencijah. In kdaj bomo odprli moderen večnamenski kulturni center? Ne šalim se! »Deček in hiša« Mije Kastelic iz Trebnjega že s pridom uporabljajo v Parizu in na Kitajskem, Violeta Bulc je med najboljšimi komisarji Evropske unije in Trimove hale vidiš v vseh državah tja do mesta Esfahana na vzhodu Irana. Sedite pred ekonomistko in zato ne recite, da ni denarja ker to preprosto ni res. Od prizadevnosti, volje in poguma današnje generacije je odvisno ali boste denar spreminjali v trgu potrebne izdelke in storitve v obsegu, ki bo zagotovil varnost naložbe. Podstat je ustvarjena, posejte dobro seme in raslo bo!

Hvala ljudem ob Temenici in Mirni za moj sprejem v Rastočo knjigo, ki ga razumem kot poklon mojemu poklicu, kot potrditev smotrnosti in koristnosti mojega dela in dela moje generacije. Zahvaljujem se predlagateljem za naklonjenost in avditoriju za pozornost!

Trebnje, 1. februarja 2018